

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: **14 Ağustos 2025**

Sayı: **13397**

34463

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

*Aşağıdaki sorularımın **Enerji ve Tabii Kaynak Bakanı Sayın Alparslan BAYRAKTAR** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim*

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye'nin enerji arz güvenliği ve portföy çeşitliliği açısından stratejik bir adım olarak sunulan Akkuyu Nükleer Güç Santrali projesi, Rusya Federasyonu Devlet Atom Enerjisi Kurumu Rosatom tarafından "Yap-Sahip Ol-İşlet" modeliyle hayata geçirilmektedir. Bu model çerçevesinde, projenin finansal yapısı ve Türkiye Cumhuriyeti'ne getireceği uzun vadeli yükümlülüklerin şeffaf bir şekilde bilinmesi, kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve gelecek nesillerin menfaatleri açısından hayati önem taşımaktadır. Akkuyu Nükleer Güç Santrali, salt bir enerji üretim tesisi olmanın ötesinde, Türkiye için geri döndürülemez stratejik, finansal ve ekolojik sonuçlar doğuracak çok değişkenli bir denklemdir. Projenin kamuoyuna yansıyan yüzünün ardındaki analitik altyapıyı, stratejik hesaplamaları ve felsefi kabulleri anlamak, milletin egemenlik hakları ve gelecek nesillerin menfaatleri adına bir zorunluluktur.

Bu bağlamda:

1. Akkuyu NGS'de üretilecek elektriğin ilk iki reaktör için %70'i, diğer iki reaktör için ise %30'u için verilen 15 yıllık alım garantisinin kilovatsaat (kWh) başına fiyatı 12,35 ABD senti olarak belirlenmiştir. Mevcut piyasa koşullarında ve gelecekteki yenilenebilir enerji maliyetlerindeki düşüş öngörüldüğünde, bu fiyatın güncellenmesi veya piyasa koşullarına endekslenmesi yönünde bir müzakere yapılması düşünülmekte midir? 15 yıllık garanti süresi boyunca, bu fiyattan alım yapmanın Türkiye ekonomisine getireceği toplam tahmini maliyet yükü (ABD doları ve Türk lirası bazında) ne kadardır?

2. Alım garantisi verilen elektrik miktarı dışında kalan elektriğin ve santralin toplam gelirinin %20'sinin projeyi yürüten şirkete kalacağı hükmü bulunmaktadır. Geri kalan %80'lik kısım ve alım garantisi dışında kalan elektriğin satışı nasıl ve hangi mekanizmalarla değerlendirilecektir? Bu satışlardan elde edilecek gelirin Türkiye tarafına aktarılmasına yönelik net, denetlenebilir ve şeffaf bir mekanizma kurulmuş mudur? Bu gelirin takibinden hangi kamu kurumu sorumlu olacaktır?

3. Projeyi yürüten Akkuyu Nükleer A.Ş.'nin %100'ü Rus kamu şirketlerine aittir. Hükümetlerarası Anlaşma'da "şirketin sermayesinin %49'una kadar olan kısmının başka yatırımcılara satılabileceği" belirtilmektedir. Bugüne dek bu yönde bir hisse satışı olmuş mudur? Olduysa hangi şirketlere, hangi bedelle satılmıştır? Eğer bu hisseler ileride satılırsa, alım garantisi gibi kritik yükümlülükler de devredilmiş olacak mıdır? Türkiye'nin bu hisse devirlerinde herhangi bir onay veya veto hakkı bulunmakta mıdır?

4. Akkuyu NGS'nin işletme ömrü sonunda ortaya çıkacak olan nükleer atıkların yönetimi ve santralin söküm (decommissioning) maliyetlerinin kim tarafından ve nasıl karşılanacağı Hükümetlerarası Anlaşma'da net bir şekilde belirtilmemiştir. Bu konularda kurulan "Atık Yönetimi Fonu" ve "Söküm Fonu" için bugüne kadar bir kaynak ayrılmış mıdır? Bu fonların toplam maliyetine ilişkin uluslararası standartlara uygun, bağımsız bir kuruluş tarafından yapılmış bir maliyet fizibilitesi mevcut mudur? Bu devasa maliyetin ileride kamu bütçesine yüklenmemesi için hangi somut garantiler alınmıştır?

5. Santralin "Yap-Sahip Ol-İşlet" modeli gereği mülkiyeti ve işletmesi tamamen Rus tarafındadır. Olası bir nükleer kaza, sızıntı veya güvenlik zafiyeti durumunda, hukuki ve mali sorumluluğun paylaşımına ilişkin düzenlemeler nasıldır? Türkiye'nin ve vatandaşlarının haklarını koruyacak bağımsız ve uluslararası geçerliliği olan sigorta poliçelerinin içeriği ve limitleri nedir? Bu poliçeler kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

6- 15 yıl boyunca 12,35 ABD senti/kWh gibi sabit ve dövizle endeksli bir fiyattan verilecek alım garantisi, bir maliyet fonksiyonu olarak ele alındığında, hangi matematiksel modellemeye dayanmaktadır?

7- Bu fiyat belirlenirken, gelecekteki piyasa elektrik fiyatları (spot ve ikili anlaşmalar), yenilenebilir enerji üretim maliyetlerindeki logaritmik düşüş eğrisi ve karbon fiyatlandırma senaryoları hangi olasılık dağılımları kullanılarak analize dahil edilmiştir? Bu analizin duyarlılık (sensitivity) raporu kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

8- Garanti süresi boyunca kur riskine karşı Hazine'nin maruz kalacağı "Value at Risk" (Riske Maruz Değer) hesaplanmış mıdır? Farklı kur senaryolarına göre projenin Türkiye Cumhuriyeti'ne getireceği toplam Net Bugünkü Değer (Net Present Value - NPV) maliyetini gösteren analizler nelerdir?

9- Akkuyu NGS'ye bağlanan on milyarlarca dolarlık finansal ve stratejik sermayenin fırsat maliyeti (opportunity cost) analizi yapılmış mıdır?

10- Aynı kaynağın, dağıtık ve yerli yenilenebilir enerji (güneş, rüzgar, jeotermal) ve enerji depolama sistemlerine yatırılması durumunda elde edilecek enerji üretim kapasitesi, istihdam ve teknoloji geliştirme potansiyeli ile analitik bir karşılaştırması mevcut mudur?

11- Tek bir ülkeye ve teknolojiye bu denli kapsamlı bir "Yap-Sahip Ol-İşlet" modeliyle bağlanmak, Türkiye'nin enerji stratejisi portföyünde kabul edilebilir bir risk konsantrasyonu mudur? Bu durumun yaratacağı stratejik bağımlılık zincirinin jeopolitik sonuçları modellenmiş midir?

12- Projenin mülkiyetinin ve işletme kontrolünün tamamen yabancı bir devlete ait olması, egemenlik kavramının felsefi bir sorgulamasını gerektirmektedir. Kendi topraklarımızda, üzerinde tam egemenlik kuramadığımız, denetim mekanizmaları sınırlı ve kritik bir altyapıya sahip olmak, "milli menfaat" tanımıyla nasıl örtüşmektedir? Bu durum, devletin asli fonksiyonlarından olan "kendi topraklarında mutlak otorite olma" ilkesine analitik bir istisna mı teşkil etmektedir?

13- Yüz binlerce yıl radyoaktif kalacak nükleer atıkların ve sökülme maliyetlerinin gelecek nesillere devredilmesi, nesiller arası adalet (intergenerational justice) felsefesine uygun mudur? Bugünün enerji ihtiyacı için gelecek nesilleri, onlara fikri sorulmadan, geri döndürülemez bir ekolojik ve mali borç altına sokmanın etik meşruiyeti nedir?

14- Bir nükleer santralin maliyeti, sadece inşaat ve işletme giderlerinden oluşmaz. Negatif dışsallıkların (negative externalities) maliyetlendirilmesi kritik öneme sahiptir.

15- Olası bir kaza (düşük olasılıklı, yüksek etkili 'black swan' senaryoları dahil), çevreye verilecek kalıcı zarar, tarım ve turizm gelirlerinde yaşanacak kayıplar gibi maliyetler sayısallaştırılarak projenin toplam maliyet analizine dahil edilmiş midir?

16- Uluslararası nükleer kaza sorumluluk rejimlerinin (Viyana veya Paris Sözleşmeleri) öngördüğü tazminat limitleri, potansiyel bir felaketin gerçek maliyetinin ne kadarlık bir kısmını karşılamaktadır? Sigorta ve tazminat limitlerini aşan devasa maliyetlerin kamu bütçesine yüklenmeyeceğine dair hukuki ve mali garanti nedir? Bu, hesaplanmış bir risk midir, yoksa maliyetin stratejik olarak kamusallaştırılması mıdır?